

Bemyndigande att meddela föreskrifter om förbud att vistas på vissa särskilt angivna platser

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag tillstyrks

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Bygg- och miljönämnden ges rätt att meddela föreskrifter om förbud att under en tidsperiod på upp till fjorton (14) dagar vistas på vissa särskilt angivna platser. Sådant beslut får vid behov förlängas ytterligare fjorton (14) dagar.
2. Bygg- och miljönämnden ges i uppdrag att till kommunfullmäktige återrapportera de beslut som nämnden meddelar med stöd av detta bemyndigande. Återrapportering ska ske senast till nästkommande fullmäktigesammanträde.
3. Bygg och miljönämndens rätt att meddela föreskrifter enligt ovan gäller till och med 30 september 2021.

Ärende

Smittspridningen av covid-19 i samhället har sedan uppgången under hösten 2020 fortsatt att ligga på en hög nivå. Trots de många åtgärder som vidtagits för att begränsa och minska smittspridningen kan det inte uteslutas att spridningen kommer fortsätta på en hög nivå även under våren och sommaren 2021. En fortsatt hög smittspridning i kombination med varmare väder som normalt lockar folk till att samlas i parker och på badplatser kan riskera att förvärra smittspridningen ytterligare.

Kommunerna har i förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, bemyndigats att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Syftet med ett sådant förbud ska vara att förhindra trängsel för att begränsa smittspridningen. Innan en kommun fattar beslut om att meddela ett förbud ska samråd hållas med både smittskyddsläkare och Folkhälsomyndigheten.

Mot bakgrund av att behov av ett förbud kan uppstå med relativt kort framförhållning finns det behov av kortare beslutsvägar och snabbare beredningsprocess. Kommunfullmäktige föreslås därför överlåta rätten att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats till en nämnd.

Bygg- och miljönämnden svarar enligt kommunens reglemente för myndighetsutövning enligt smittskyddslagen och bör därför vara den nämnd som beslutanderätten delegeras till. Eftersom ett förbud mot att vistas på viss särskilt angiven plats kan innebära en relativt stor inskränkning i enskilds rätt till fri rörlighet föreslås bygg- och miljönämndens rätt att besluta om förbud att vistas i en park, på en badplats eller på en annan liknande särskilt angiven plats begränsas till att gälla fjorton (14) dagar. Vid behov får bygg- och miljönämnden förlänga fattat beslut ytterligare fjorton (14) dagar så att förbudet gäller under totalt 28 dagar. Detta kan bli aktuellt exempelvis i avvaktan på beslut från kommunfullmäktige i de fall behov av förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats bedöms föreligga under längre tid än vad nämnden har mandat att fatta besluta om.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Bemyndigande att meddela föreskrifter om förbud att vistas på vissa särskilt angivna platser, 2021-03-31

Bakgrund

I lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, som trädde i kraft den 10 januari 2021, ges regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer bemyndigande att meddela föreskrifter om förbud att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Regeringen har i förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, från och med den 11 mars 2021, bemyndigat kommunerna att meddela sådana föreskrifter.

Beslutanderätt

Det är kommunen som har bemyndigats att utfärda föreskrifter om förbud enligt förordningen. Av lagstiftningen framgår det inte på vilken nivå beslut om förbud med stöd av bemyndigandet ska fattas. Mot bakgrund av att ett beslut om att meddela föreskrift om förbud mot att vistas på viss särskilt angiven plats strider mot den grundlagsskyddade fria rörligheten och således får anses vara en fråga av större vikt och principiell beskaffenhet ska beslutanderätten utgå från kommunfullmäktige. Ett behov av att relativt snabbt fatta beslut om att meddela dylika föreskrifter talar dock för att viss beslutanderätt bör överlåtas på kommunstyrelsen eller en nämnd. Enligt Linköping kommuns reglemente ska bygg- och miljönämnden svara för myndighetsutövningen enligt smittskyddslagen. Med hänsyn till att syftet med bemyndigandet att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats är att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19 torde ett bemyndigande att meddela dylika föreskrifter åläggas bygg- och miljönämnden.

För att beslutanderätten att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats ska kunna överlåtas till en nämnd föreslås dock beslutanderätten förenas med villkor som begränsar förbudets ingripande karaktär. Bygg- och miljönämnden förslås därför ges bemyndigande att besluta om föreskrifter som innebär förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats under en tidsrymd på upp till fjorton (14) dagar. Vid behov får bygg- och miljönämnden förlänga fattat beslut ytterligare fjorton (14) dagar så att förbudet gäller under totalt 28 dagar. Detta kan bli aktuellt exempelvis i avvaktan på beslut från kommunfullmäktige i de fall behov av förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats bedöms föreligga under längre tid än vad nämnden har mandat att fatta besluta om.

Förutsättningar för att få meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats

Av lagtexten framgår att bemyndigandet gäller föreskrifter om förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats. Det innebär att bemyndigandet inte omfattar beslut om att exempelvis tillåta vistelse på en plats under förutsättning att besökare iakttar särskilda förhållningsregler.

Ett förbud får gälla för en park, en badplats eller någon annan liknande särskilt angiven plats. Med begreppet ”annan liknande särskilt angiven plats” avses att det endast är vissa typer av platser omfattas av bemyndigandet. De platser som omfattas är sådana som allmänheten typiskt sett har tillträde till. Av propositionen framgår uttryckligen att vissa platser inte omfattas. Det är platser där det bedrivs näringsverksamhet eller offentlig verksamhet av mer betydande omfattning, t.ex. köpcentrum och bibliotek, och platser som framför allt används för att förflytta sig från en plats till en annan, t.ex. gågator och bilvägar, fartyg och andra färdmedel. Förbudföreskrifter kan alltså inte gälla sådana platser.

Det är viktigt att de platser som omfattas av ett förbud noga anges, inte bara på platsen i form av skyltning och avspärrningar, utan även i den enskilda föreskriften. Det måste gå att tydligt utläsa vart det område som omfattas av förbudet börjar och slutar. För att uppnå en ändamålsenlig tydlighet bör det i föreskriften hänvisas till en kartbilaga som illustrerar det förbjudna området.

För att ett förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats ska få meddelas krävs det att det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Att risken ska vara påtaglig innebär att det inte är tillräckligt med en avlägsen eller teoretisk risk för trängsel. Det måste finnas konkreta omständigheter som talar för att trängsel kan komma att uppstå. En sådan risk kan t.ex. erfarenhetsmässigt finnas i samband med vissa högtider eller under vissa delar av året.

Innan kommunen meddelar en föreskrift om förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats ska kommunen enligt lagbestämmelsen samråda med både smittskyddsläkare och Folkhälsomyndigheten. Det är även viktigt att samråd sker med den förvaltning som ansvarar för skötseln av den plats som ska omfattas av föreskriften innan ett eventuellt beslut om förbud fattas. Eftersom det uteslutande är en polisiär uppgift att bevaka överträdelser av föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa särskilt angivna platser bör även samråd med polisen hållas innan beslut om förbud fattas. Beroende på vilken plats det handlar om kan det även vara lämpligt att social- och omsorgsförvaltningen får möjlighet att lämna synpunkter på förslaget innan beslut om det fattas.

Proportionalitet

Enligt regeringsformen är den som är svensk medborgare tillförsäkrad frihet att förflytta sig inom riket. Föreskrifter meddelade med stöd av bemyndigandet får därför inte innebära förbud mot att vistas inom områden av sådan omfattning att det innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket. Föreskrifterna får inte heller i övrigt innebära obefogade inskränkningar i enskildas frihet. Vilka typer av inskränkningar som skulle kunna anses vara obefogade nämns inte i förarbetena men en avvägning mellan den inskränkning som förbudet medför för enskildas grundlagsstadgade rätt till fri rörlighet och behovet av att förebygga smittspridning ska alltid göras. Vid en bedömning av effekterna av ett förbud är det den sammanlagda effekten som ska bedömas i förhållande till

rörelsefriheten. Även förbud som var för sig framstår som väl avvägda kan innebära en inskränkning i rörelsefriheten när de bedöms i ett sammanhang.

Om det finns någon mindre ingripande åtgärd som kan vidtas för att minska smittspridningen istället för att besluta om förbud att vistas på en viss plats ska den mindre ingripande åtgärden väljas. Om risk för trängsel förekommer endast under vissa tider på dygnet, vissa årstider etc. bör föreskriftens förbud enbart gälla under dessa tider.

Smittskyddsläkare ser i nuläget inte behov av att kommunen beslutar om förbud mot att vistas på särskilt angiven plats. Inte heller Kultur- och fritidsförvaltningen, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, Säkerhetsenheten eller Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen ser i nuläget något behov av att besluta om förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats, utan bedömer att övriga åtgärder som kommunen vidtar eller kan vidta är tillräckliga. Linköpings kommun har exempelvis, via säkerhetsenheten, löpande avstämning med polismyndigheten där frågan om trängsel och risk för trängsel hanteras. Säkerhetsenheten utreder också möjligheten att nyttja egen personal för att exempelvis patrullera en viss plats och informera folk som vistas på platsen att hålla avstånd till varandra, vilket kan vara en tillräcklig åtgärd för att undvika trängsel på en viss plats. Kommunen kan även via skyltar på plats samt via webbsida och sociala medier informera besökare i en park eller på en badplats om vikten av att hålla avstånd för att minska smittspridningen. Kultur- och fritidsförvaltningen har även beredskap att vid behov vidta åtgärder för sjöbaden i form av exempelvis badvärdar, extra tillsyn samt extrainsatta toalettmöjligheter.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Jämställdhet

Beslutet bedöms inte få någon påverkan på jämställdheten.

Samråd

Samråd har skett med Säkerhetsenheten, Kultur- och fritidsförvaltningen, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen, som inte har något att erinra mot förslaget.

Uppföljning och utvärdering

Bygg- och miljönämnden bör ges i uppdrag att till kommunfullmäktige återrapportera alla beslut som fattas med stöd av det bemyndigande som nämnden ges i detta beslut. Återrapportering föreslås ske till nästkommande fullmäktigesammanträde.

Kommunledningsförvaltningens helhetsbedömning

[Klicka och skriv]

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Klicka här för att ange text.

Beslutet skickas till:
Bygg- och miljönämnden